

جهیزیه و شیربهای قجری!

۱ اردیبهشت ۱۳۹۴ ساعت ۱۶:۲۱

ازدواج قرار داد یا تعهد و در نهایت یکی از بزرگترین اتفاقات زندگی هر انسانی است که در دوره ای از زندگی اش رخ می دهد.

از گذشته های دور تا به امروز برای شروع زندگی مشترک مراسمی به نام عروسی برگزار می شود که در هر کشوری با رسومات خاص آن ناحیه برگزار می شود. اما در این مجال گذری می نمایم به ازدواج های دوران قاجار در ایران و رسم جهیزیه و شیربهای دختران ایرانی در آن زمان.

بیشتر اسناد به جای مانده از خانواده های ثروتمند آن دوران و اکثراً درباریان است و این امر به دلیل ولخرجی هایی که خانواده های اشراف در آن زمان برای عروسی فرزندانشان می کردند، در تاریخ ثبت شده است.

جهیزیه

دالمانی درباره رسم جهیزیه در ایران عصر قاجار می نویسد: «در تمام فلات ایران چنین معمول است که والدین جهیزیه همراه دختر خود به خانه داماد بفرستند و بهای جهیزیه غالباً از سه برابر مبلغی که داماد برای عروس آورده است بیشتر است. پس از این که جشن و سرور گذشت، عروس جهیز خود را تحویل داماد می دهد. یعنی جلسه ای که از بستگان هر دو خانواده تشکیل می یابد و از آنچه که عروس همراه خود آورده است صورت برمی دارند و قیمت آن را معین می کنند و صورت را پس از گواهی و مهر زدن به والدین عروس می دهند. هدایایی که مدعوین فرستاده اند و بهای آن ها در عروسی های بزرگان به مبلغ گزافی می رسد همه جزء مایملک عروس محسوب می شود و اگر احياناً طلاق بگیرد، شوهر باید آن ها را هم با جهیزیه و مهریه به او مسترد دارد.»

چارلز جیمز ویلس نیز می نویسد: «مسابی خواستگاران ایرانی همیشه مصروف این است که حتی المقدور پدر عروس به همراهی عروس جهیزی بسیار روانه دارد و هر قدر مبلغی که پدر عروس از جهت عروس تعیین می نماید تماماً مصروف خریدن دیگ های مسی و سایر مسینه آلات و متعلقات می شود و باید در نظر داشت که تمام این اسباب اگر چه با عروس به خانه داماد فرستاده می شود ولی دخل و تصرف در کلیه آن ها با خود عروس است و داماد نمی تواند در آن ها تصرفات جزئی نیز بنماید. موافق قانون مملکت رسم چنین است که پس از وفات داماد یا مطلقه نمودن زوجه تمامت آن اسباب به خود آن زن و یا به وارث مشارالیه منتقل می گردد و بنابراین باید گفت که همین مسئله که عبارت از انتقال اموال به زوجات باشد اسباب این گردیده است که خاطر زن های ایرانی قدری از تعدد زوجات شوهران خود و مطلقه نمودن آن ها مطمئن شده است و اغلب اتفاق می افتد که صورت

تمامت اموال و جهاز عروس در ظَهْرِ قباله و عقدنامه نوشته شده و داماد آن قباله را امضا و مختوم می دارد که جمیع این اسباب به من واصل گردید.»

شیربها

پولاک درباره رسم شیربها در عصر قاجار می نویسد: «یک دختر خوش بر و بالا برای پدر و مادرش در حکم سرمایه ای است. زیرا کسی که بخواهد این دختر را به زنی بگیرد باید شیربهایی در عوض پردازد و از آن گذشته به نسبت زیبایی و رشد جسمی آن دختر باید مبلغ معتناهی هم به عنوان مهریه تعهد کند. شیربها معمولاً به حدود پانصد تومان بالغ می شود.»

منابع:

۱- پولاک، سفرنامه پولاک، ترجمه کیکاووس جهانداری، تهران: خوارزمی، ۱۳۶۸.

۲- ویلس، تاریخ اجتماعی ایرا در عهد قاجاریه، تهران: زرین، ۱۳۶۳.

۳- میترا مهرآبادی، زن ایرانی به روایت سفرنامه نویسان فرنگی، تهران: آفرینش، ۱۳۷۹.

*بنفشه حجازی، تاریخ خانمها، تهران: قصیده سرا، ۱۳۸۸.

منبع تقدس

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/30158/شیربها-جهیزیه/30158>